

From: Lars Mikkel Sara[larsmikkel@gmail.com]

Sent: 15.03.2022 21:58:53

To: Postmottak Miljødirektoratet[post@miljodir.no]

Subject: Skadefelling Gaupe

Hei.

Vi i Frostisen RBD ber om at det åpnes opp for skadefelling av gaupe innenfor distriktets grenser.

På bakgrunn av MYE tap/skade/drept rein til gaupe siste tiden anmodes det til at det iverksettes skadefelling snarest for å minke på tapene. Må også ses i bero på at distriktet har status som ett distrikt med beitekrise.

Høy skadefrekvens av gaupe har de siste årene, og er fortsatt ett vedvarende høyt problem for å kunne opprettholde normal drift, og til å kunne høyne distriktets kalveprosent.

I dialoger med småfe produsenter ytres det om bekymring for årets forestående beite sesongen.

Vennlig hilsen

Lars M. Sara

Frostisen Reinbeitedistrikt (RBD)

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 18.03.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4732

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Videresending av søknad om skadefelling av gaupe

Vi viser til vedlagt søknad om skadefelling av gaupe fra Frostisen reinbeitedistrikt, og til vårt vedtak om betinget kvote datert 15. februar 2022.

Søknaden oversendes til Statsforvalteren i Nordland for behandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent
Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:
Frostisen reinbeitedistrikt
fmnooys@statsforvalteren.no

Vedlegg

- 1 Søknad om skadefelling av gaupe - Frostisen reinbeitedistrikt

Roviltnemnda i region 7
Moloveien 10
8002 BODØ

Trondheim, 01.04.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/928

Saksbehandler:
Anders Braa

Beslutning om skadefelling av jerv i deler av Narvik kommune i region 7, Nordland fylke, 1 april 2022 - forlengelse

Miljødirektoratet beslutter å forlenge beslutning om forsøk på skadefelling av inntil 1 jerv på Håfjell-halvøya i Narvik kommune, jf. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13 jf. §§ 1 og 3. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Skadefellingen gjennomføres for å hindre skade på sau og tamrein. Fellingstillatelsen gjelder for perioden 1. april til og med 8. april 2022.

Vi viser til Miljødirektoratet sine tidligere beslutninger om skadefelling av jerv på Håfjell i Narvik kommune fra 1. november 2021, og våre vurderinger og bakgrunnsinformasjon for vedtaket i vedlegget "Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2021". 1 jervetispe ble felt på skadefelling på Håfjell 1. februar 2022.

Vi viser videre til flere påviste skader fra jerv på sau i dette området i løpet av 2021 og på sau og tamrein tidligere år, og stort potensiale for ytterligere skade i 2022. Roviltnemnda i region 7 har blant annet prioritert ekstraordinære uttak av jerv i Ballangen i vinter. Det aktuelle området er utenfor forvaltningsområde for jerv, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Bestandssituasjon for jerv og overvåking

I rovviltregion 7 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av jerv. Året 2021 ble det påvist 8 ynglinger av jerv i region 7, og i de to foregående årene ble det påvist henholdsvis 11 og 12 ynglinger.

Av de 8 ynglingene i 2021 ble det gjennomført 1 uttak av Statens naturoppsyn – i Narvik kommune. Etter ekstraordinære uttak har gjennomsnittlig antall jerveynglinger siste tre år vært 9,6 i regionen.

Til sammen 8 jerver er belastet lisensfellingskvoten for region 7 i perioden 2021/2022.

Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Det ble utbetalt erstatning for 147 sau og lam som tapt til jerv i Narvik kommune i 2021. Det representerte 50 % av alle tap av sau og lam til rovvilt i kommunen. Frostisen reinbeitedistrikt fikk utbetalt erstatning for tap av 94 tamrein til jerv i reinbeitesesongen 2020/2021.

I det aktuelle området for uttak av jerv har det vært påvist flere jerveskader de siste årene. Fra 1. juni 2021 og fram til oktober er det påvist 14 tap av sau og lam til jerv på Håfjell-halvøya i Narvik kommune. Det er også påvist flere tap av sau og av tamrein i Ballangen i 2020. Skadepotensialet på beitedyr er vurdert som stort.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Direktoratet konstaterer at lisensfelling ikke har vært tilstrekkelig for å regulere bestanden av jerv og dermed redusere skadepotensialet overfor beitenæringen i dette området i region 7. Etter skadefelling av ei jervetispe i februar er det fortsatt forekomst av jerv innenfor området. Skadehistorikk og skadepotensiale for sau er gitt avgjørende vekt i vurderingen. Bestandssituasjonen for jerv, nemndene sin prioritering av aktuelle områder for uttak, samt geografisk differensiering nedfelt i forvaltningsplan er andre moment som direktoratet har vektlagt. Miljødirektoratet har hatt dialog med rovviltnemnda om saken.

Direktoratet vurderer at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn ekstraordinært uttak av jerv vinteren/våren 2021. Et slikt uttak vurderes ikke å være til skade for jervebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for jerv, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.

Konklusjon

Ut fra vurderingene over og med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, forlenger direktoratet etter eget tiltak beslutning om forsøk på felling av inntil 1 jerv innenfor et nærmere avgrenset område i Narvik kommune.

Følgende vilkår gjelder for iverksetting av felling:

1. Fellingsområde og antall:

Totalt kan det felles inntil 1 jerv innenfor Håfjell-halvøya i Narvik kommune nordvest for E6.

2. Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fellingsforsøket skal gjennomføres i tråd med Instruks for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt. Før ev. avliving skal jerv bedøves med medikamenter for å avklare om det aktuelle dyret er lakterende tisper.

3. Beslutningen gjelder fra 1. april til og med 8. april 2022.

4. Dersom yngling påvises i området hvor forsøk på felling av enkeltdyr pågår, skal direktoratet varsles for å gjøre en vurdering av om tillatelse til felling av enkeltdyr skal endres til uttak og avliving av årsunge(r) og ev. mordyr fra ynglehi.

5. Miljødirektoratet kan til enhver tid trekke tilbake tillatelsen til felling.

Et slikt uttak av eget tiltak er ikke et enkeltvedtak, og forvaltningslovens bestemmelser om klageadgang kommer ikke til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 18 tredje ledd.

Dette brevet sendes til rowiltnemnda i region 7, Statsforvalteren i Nordland, Narvik kommune, aktuelt politidistrikt, Klima- og miljødepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Landbruksdirektoratet og Mattilsynet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

Statens naturoppsyn

Postboks 5672 Sluppen

7485

TRONDHEIM

Vedlegg

1 Grunnlag for felling av jerv 2021- 2022

Grunnlag for skadefelling av jerv i Norge 2021/2022

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rovviltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene². (Se tabell 1.) De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden, og at ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid skal reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om å felle jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om skadefelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

2. Miljødirektoratets vurdering av skadesituasjonen

Jerven er fredet etter naturmangfoldloven. Unntaksbestemmelsene i lovens § 18 første ledd b) gjør det likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. De to generelle vilkårene for en fellingstillatelse, er at den ikke er til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet konstaterer at lisensfelling som virkemiddel for å redusere skader av jerv i enkelte områder ikke har gitt resultatene vi ønsker. Vi vurderer det derfor som nødvendig å gjennomføre ekstraordinære uttak i løpet av vinteren og våren 2021/2022. Disse blir primært gjennomført i prioriterte beiteområder som i langvarig tid har hatt skader på sau og/eller tamrein.

---

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

Vi legger følgende til grunn for vurderingene våre: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av jerv; vurderinger av bestandstall og fellingen av jerv de siste årene (se punkt 4); skadehistorikken/skadepotensialet i de ulike områdene (se punkt 5).

Prioriteringene kan endres etter hvert på bakgrunn av resultater fra den pågående lisensfelling av jerv og det pågående overvåkingsarbeidet.

3. Om overvåkingen av jerv i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av jerv. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Som en del av arbeidet med ett, felles overvåkningsprogram for rovvilt i Skandinavia, leverer Rovdata bestandsstatusrapporter for Norge og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av jerv i Norge er 1. oktober hvert år.

4. Bestandssituasjonen for jerv 2021

Fellesrapporten "Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 3-2021" ([Mattisson et al. 2021](#)) gir den siste oversikten over verifiserte valpekull av jerv i Skandinavia, fordelt mellom Norge og Sverige. Den gir også et bestandsestimat basert på registreringene av kull i begge landene.

Det ble i 2021 påvist 160 valpekull av jerv: 100 i Sverige og 60 i Norge. Den skandinaviske jervebestanden i 2021 beregnes til 1 023 jerv som er ett år eller eldre. Den norske delen av bestanden teller 386 individer og er omtrent uendret fra i fjor, mens estimatet på 637 individer i den svenske delen av bestanden er sju prosent lavere enn i fjor.

[NINA-rapport 2031](#) gir den siste oversikten over verifiserte valpekull av jerv i hver region, og for hele landet. I årene 2019-2021 ble det registrert henholdsvis 62, 63 og 60 kull på landsbasis.

Basert på antall ynglinger i perioden 2019-2021 er bestanden av jerv i Norge estimert til 386 voksne individer tidlig på våren 2021 før årets unger fødes (tabell 1).

Vi konstaterer at tallet på kull er høyere enn det nasjonale bestandsmålet på 39 årlige kull av jerv, når vi ser på bruttotall kull. Av de 60 registrerte kullene i 2021 ble det gjennomført hiuttak i åtte tilfeller, slik at netto tall før beitesesongen 2021 var 52 kull. I tillegg til hiuttak av 19 valper, ble det felt 10 jerver på skadefelling i perioden 10. september 2020 til 9. september 2021.

Vi har omfattende kunnskap om den samlede belastningen jervebestanden blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og predasjon, skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling, slik at miljøforvaltningen har god oversikt over den samlede belastning.

Tabell 1 (hentet fra NINA Rapport 2031). Antall registrerte ynglinger i perioden 2019-2021 og et bestandsestimat på antall jerv ett år og eldre i Norge. Region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder); region 2 (Aust-Agder, Vestfold og Telemark og Buskerud); region 3 (Oppland); region 4 (Østfold, Oslo og Akershus); region 5 (Hedmark); region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag); region 7 (Nordland); region 8 (Troms og Finnmark). [Rovviltforskriften § 4.](#)

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2019	2020	2021	Gjennomsnitt	Antall jerv
Region 1	-	0	0	0	0	-
Region 2	-	0	0	0	0	-
Region 3	4	8	8	8	7,7	48
Region 4	-	0	0	0	0	-
Region 5	5	12	8	18	13	81,5
Region 6	10	18	17	17	17,3	108,6
Region 7	10	11	12	8	10,3	64,7
Region 8*	10 (3)	13 (5)	18 (7)	9(5)	13,3	83,5
Sum	39	62	63	60	62	386,4

* tallene i parentes angir valpekull av jerv i Finnmark fylke. Antall kull inkluderer ev. hiuttak som er gjennomført i perioden.

I den norske lisensfellingsperioden for jerv, 10. september 2020-15. februar 2021, ble det til sammen felt 74 dyr av en samlet kvote på 143 jerv. Av disse ble 12 felt på skadefelling og tre døde av andre grunner, men ble belastet lisensfellingskvoten. Tabell 2 viser det samlede antallet felte dyr i perioden 10. september 2020-9. september 2021. Det har hittil i liten grad blitt åpnet for lisensfelling av jerv i Sverige, men årlig skjer det enkelte tilfeller av skadefelling. I tilsvarende periode ble det registrert 17 døde jerver, de fleste felt på skadefelling, i Sverige.

Tabell 2. Kvoter og felte jerv i Norge 10. september 2020-9. september 2021. Region 1 (Vestland, Rogaland og Vest-Agder); region 2 (Aust-Agder, Vestfold og Telemark og Buskerud); region 3 (Oppland); region 4 (Østfold, Oslo og Akershus); region 5 (Hedmark); region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag); region 7 (Nordland); region 8 (Troms og Finnmark). [Rovviltforskriften § 4.](#)

Forvaltningsregion	Kvote lisensfelling	Belastet lisenskvote 10.september 2020- 15.februar 2021	Skadefelling 16. februar - 9. september 2021
Region 1	8	1	0
Region 2	2	0	0
Region 3	12	2	8
Region 4	0	0	0
Region 5	30	24	6
Region 6	32	21	9
Region 7	19	14	0*
Region 8	40	12	3
Totalt	143	74	26

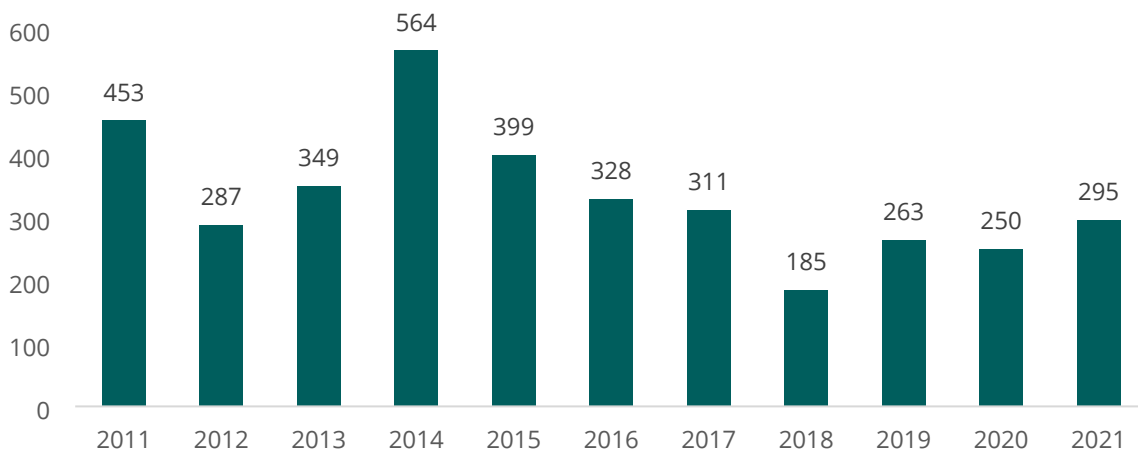
* To valper (hunner) ble felt av dyrevelferdsmessige grunner

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og inngår som del av grunnlaget for å utbetale erstatning for tapte dyr til rovvilt.

Tallene for påviste tap av sau til jerv siste ti årene (Fig. 1) viser at skadene i beitesesongen 2021 var relativt lavt for landet sett under ett. 2014 representerte et toppår i dokumenterte skader av jerv på sau, men dette har minsket de siste årene. Andelen jerveskader av de samlede påviste rovviltskadene på sau og lam har i snitt ligget på rundt 20 %.

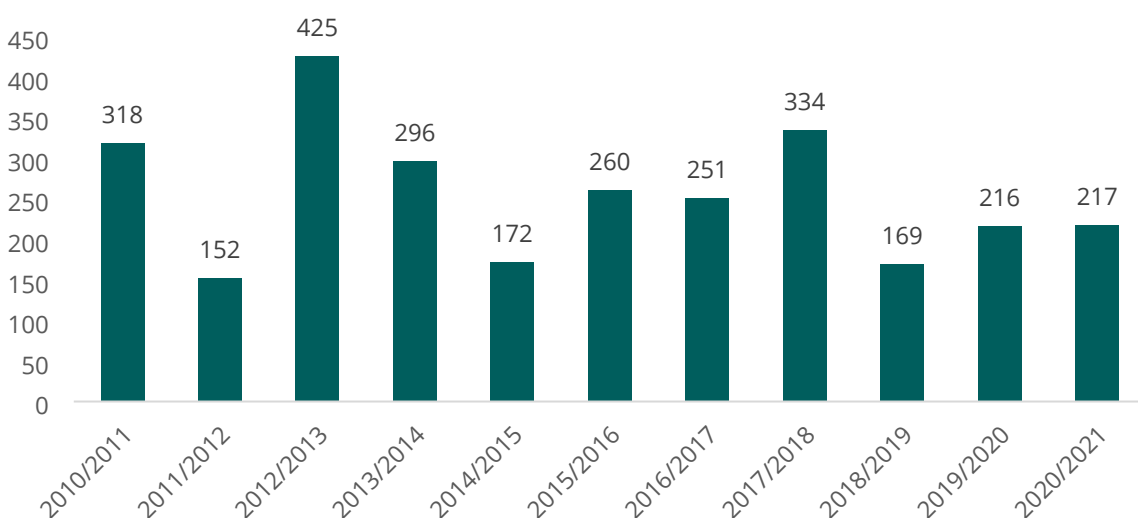
Dokumenterte jerveskader sau

Figur 1. Påviste skader på sau forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge perioden 2011-2021. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivede dyr. 2021-tallene omfatter skade fram til 29. november 2021.

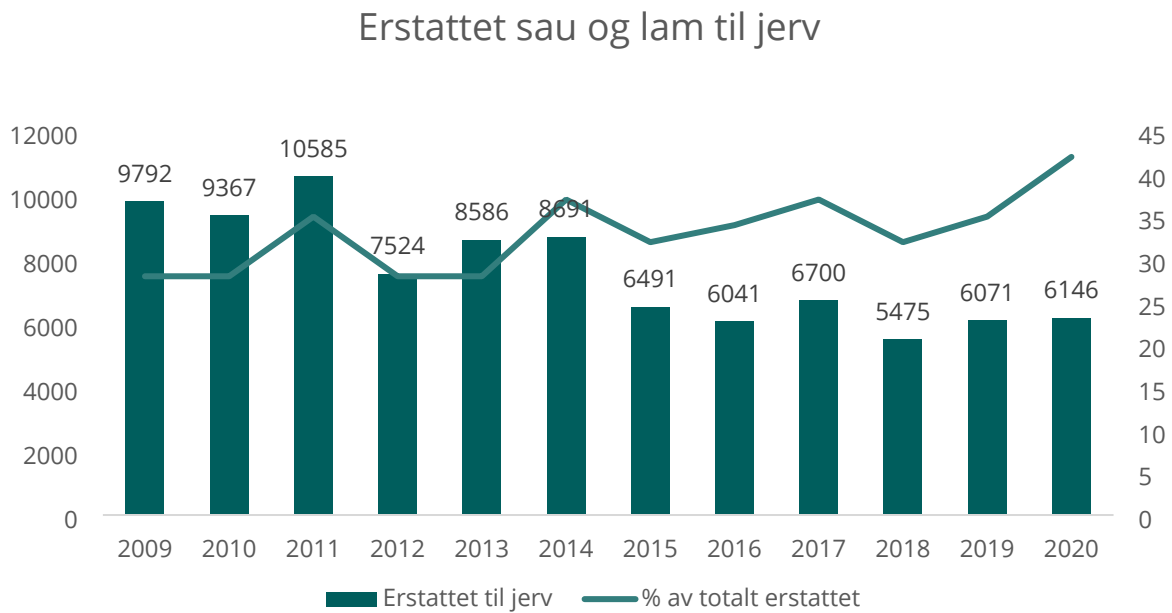
Beitesesongen 2012/2013 representerte et toppår for påviste skader av jerv på tamrein, mens de siste årene har vært på rundt gjennomsnittet for 10-års perioden. Jerv var i 2019/2020 årsaken til 29 % av alle de påviste tapene av tamrein til rovvilt.

Dokumenterte jerveskader tamrein

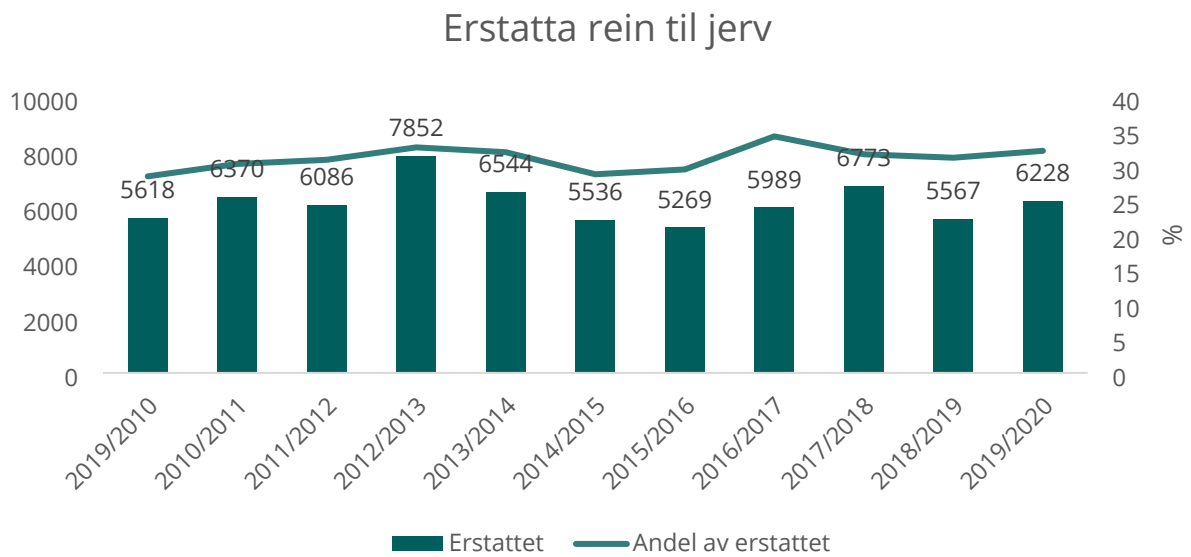
Figur 2. Påviste skader på tamrein forårsaket av jerv (vurderingskategoriene "dokumentert" og "antatt sikker") i Norge reindriftsårene 2010/2011-2020/2021. Tallene inkluderer skadde, ikke avlivede dyr.

Utbetalte erstatninger for sau og lam til jerv har gått ned de siste ti årene (Fig. 3), mens andelen jerveskader av den samlede erstatningen til rovvilt har vært svakt stigende. For beitesesongen 2020 ble det utbetalt erstatning for 6 146 sau og lam som tapt til jerv, noe som utgjør 42 % av den samlede rovvilterstatningen. Tallene for utbetalt erstatning for året 2021 er ikke klargjort.

Figur 3. Sau og lam erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av sau og lam til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2009-2020.

Andelen tamrein erstattet som tapt til jerv har vært relativt konstant de siste ti årene (Fig. 4). For reindriftsåret 2019/2020 ble det erstattet 6 228 tamrein som tapt til jerv, noe som utgjør 32 % av den samlede rovvilterstatningen for tamrein. Tallene for utbetalt erstatning tamrein for året 2020/2021 er ikke klargjort.

Figur 4. Tamrein erstattet som tapt til jerv (tall på venstre akse) og andelen jerv av samlet erstatning av tamrein til rovvilt (i prosent, høyre akse) i Norge årene 2009/2010-2019/2020.

Fra: Torgar Eggen[torgar.eggen@grane.kommune.no]
Sendt: 05.04.2022 13:26:10
Til: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Kopi: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]; Skogstad, Øyvind[fmnooys@statsforvalteren.no]; Arnesen, Charlotte Holmstad[chhar@statsforvalteren.no]; Børge Steinmo Johnsen[Borge.Steinmo.Johnsen@grane.kommune.no]; Anne Kristin Solheim[anne.kristin.solheim@grane.kommune.no]; Raymond Fagerli[fagerli91@msn.com]; Ellen Schjølberg[Ellen.Schjolberg@grane.kommune.no]; Harald Lie[Harald.Lie@hattfjelldal.kommune.no]; Wika, Pål[paa-vik@online.no]; Regina Thom[Regina.Thom@grane.kommune.no]; Einar Båfjelldal (einaola@hotmail.com)[einaola@hotmail.com]; Sten Ruben Lund (sten.ruben.lund@hotmail.com)[sten.ruben.lund@hotmail.com]; Finn David Lund (finndavidlund@gmail.com)[finndavidlund@gmail.com]; Kay Ove Grane (kay-ove@live.no)[kay-ove@live.no]; Erling9930@gmail.com[Erling9930@gmail.com]; Olsen, Stig[allan-ol@online.no]; Einar Bekkevold [bekk.bm@online.no]; fhepsoe@gmail.com[fhepsoe@gmail.com]; Morgan Lillevold[morganlillevold@yahoo.no]; ktrongmo[ktrongmo@online.no]; Byrkije[tor.enok@online.no]; voengel.njaarke@gmail.com[voengel.njaarke@gmail.com]; torstein.appfjell@gmail.com[torstein.appfjell@gmail.com]; Hdal Post[hattfjelldal@hattfjelldal.kommune.no]; Aud Ringsø[aud.ringsø@hattfjelldal.kommune.no]; Christian-anton.smedshaug@kld.dep.no[Christian-anton.smedshaug@kld.dep.no];
Tittel: Søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022

Grane kommune søker om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022.

Bakgrunnen er omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Det vises til rovbasen for info om samlet tapsomfang.

Kommunen hadde tett og konstruktiv dialog med Statsforvalteren i Nordland under hele beitesesongen, og søknader om fellingstillatelse ble innvilget raskt, i følgende perioder:

24. juli – 3. august.
16. august – 25. august.
25. august – 6. september.
6. september – 13. september.

Det kommunale fellingslaget gjennomførte flere fellingsforsøk i området, og hadde nærkontakt med bjørnen, uten at det lyktes å felle den. Fellingslaget fant en del avføring etter bjørnen, og ifølge DNA-analysene er dette en hannbjørn. Se bilde av bjørnen nedenfor:

Bilde av bjørnen tatt i Svenningdal, mot slutten av fjorårets beitesesong.

Grane kommune har lang skadehistorikk i forhold til bjørn, og det kommunale fellingslaget felte bjørn på skadefelling i samme tapsområde i 2016.

Et slikt tapsomfang som flere sauebesetninger i Grane opplevde i 2021 betraktes som et brudd på Forvaltningsplanen for region 7 Nordland, samt på Mattilsynets mål vedr. tapsomfang/ dyrevelferd. I flere tilfeller måtte fellingspersonell / dyreeier avlive skadde sauer som hadde gått i flere døgn med avrevet jur / store skader.

Ifølge pkt 2.5.4 skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i Nordland. Miljødirektoratet åpnet likevel ikke for lisensfelling i Nordland i 2021, noe som var uheldig for situasjonen i Grane. Bjørnen ble sist lokalisert 18. september, uten at fellingforsøk kunne gjennomføres.

Ihht pkt 2.2.2 skal vedtatt regionalt bestandsmål for bjørn oppnås innenfor forvaltningssonen for bjørn. Kommunene på Indre Sør-Helgeland inngår ikke i denne forvaltningssonen.

Kap 3: I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slike uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd.

Erfaringer fra tidligere våruttak i Grane tilsier en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av våruttak av bjørn. Det vises i tillegg til føringer i Hurdalsplattformen.

Det bes om tilbakemelding på denne henvendelsen.

Torgar Eggen

Landbruks- og reindriftssjef

Grane kommune
Midt i blinken

Industrivegen 2, 8680 Trofors

Tlf. 75182276 / 95221496

Sentralbord: 75182200

post@grane.kommune.no

www.grane.kommune.no

Til
Miljødirektoratet
Brattørkaia 15
7010 Trondheim

Grane 06.04.22

Viser til innsendt søknad fra Grane kommune om skadeforebyggende uttak av bjørn på vårsnø i Grane/Hattfjelldal Kommune i Nordland. (sendt 05.04.22) En samlet beitenæring i de to berørte kommunene støtter denne søknaden fullt ut, og håper miljødirektoratet vurderer denne søknaden raskt.

Bakgrunn:

- Vi opplevde store tap til bjørn både i 2020 og 2021.
- Bekymring før årets sesong.
- Tillatelse til skadefelling i flere perioder uten at felling lyktes i 2020-21, og de samme skadebjørnene kommer snart ut av hiet.
- dokumentert minst to bjørner sent i høst. Ligger i hi i det viktigste beiteområdet i Nordland.
- mye tamrein i området i tillegg til sau.
- Erfaring fra tidligere våruttak i Grane og også i andre områder er en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak.
- Signaler fra Regjering som er opptatt av å sikre en utsatt beitenæring.
- Hurdalsplattformen som sier at beiteprioriterte områder skal bli respektert ved at skadegjørere blir felt uten ugrunnet opphold.
- Det skal føres en mer restriktiv rovvdyrpolitikk.
- Sørge for mer bærekraft i landbruket gjennom økt bruk av utmarka.
- viktig beiteprioritert område, der det ikke skal være rovwilt som representerer et skadepotensial.

-store forventninger om at også distriktene skal få oppleve den nye rovviltpolitikken, og ikke bare ulve-områdene i sør.

-viktig for å gi næringen fremtidstro.

Vi håper dere kan vurdere et uttak på vårsnø, snarest mulig etter at bjørnen kommer ut av hiet, mens det fortsatt er sporsnø, og med de midler som er nødvendig for å lykkes raskt og effektivt.

Med hilsen

Grane Bondelag

Roger Justad Hallingen.

Roger Justad Hallingen

Grane Sau og Geit

Pål Ove Wika

Pål Ove Wika

Hattfjelldal Bondelag

Tina Brennbakk

Tina Brennbakk

Hattfjelldal Sau og Geit

Laila Hoff

Laila Hoff

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 08.04.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Avslag på søknader om skadefelling av brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner 2022

Vi viser til søknad fra Grane kommune datert 5. april og 6. april 2022 om å felle brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Vi viser også til uttalelse til søknad fra Grane kommune datert 6. april 2022 fra Grane Bondelag, Grane Sau og Geit, Hattfjelldal Bondelag og Hattfjelldal Sau og Geit.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknadene om å felle brunbjørn i Grane og Hattfjelldal i region 7.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunnen for saken

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle brunbjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål for hvor mange ungekull med brunbjørn det skal fødes i Norge hvert år. Bestandsmålet er fordelt i utvalgte forvaltningsregioner for rovvilt. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Vi kan vedta eller beslutte ekstraordinære uttak av brunbjørn. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av brunbjørn, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

- Antall ungekull for landet: 13
- Antall ungekull for region 7 Nordland: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

Siste års rapport fra Rovdata ([NINA rapport 2125](#)) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I region 7 ble det påvist to hannbjørner.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. For region 7 er antall ynglinger estimert til null.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 45 skader på sau i kommunene Grane (n=27), Hattfjelldal (n=11), Narvik (n=5) og Vefsn (n=2) i 2021. Det er ikke påvist tap av tamrein til bjørn de siste år i Nordland.

Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 194 sau og 167 lam som tap til bjørn, da hovedsakelig til beitenæringen i kommunene Hattfjelldal (n=184) og Grane (n=159).

Statsforvalteren i region 7 utbetalte også erstatning for 3 464 tamrein som tap til rovvilt i reindriftsåret 202/2021. Av disse ble 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn.

Bakgrunn for søknadene

6. april ble det dokumentert spor av én bjørn ved Laksforsåsen i Grane kommune. Området ligger i reinbeitedistrikt Brønnøy/Kvitfjell (Jillen-Njaarke). Det er ikke dokumentert skade av tamrein, men det er ifølge Statens Naturoppsyn (SNO) funnet et kadaver av elg i nærheten av sporobservasjonene.

Grane kommune har sendt inn to søknader. Søknad datert 5. april 2021 er en anmodning om våruttak av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner basert på skadehistorikken i beitesesongen 2021.

Etter observasjon av spor av bjørn 6. april sendte kommunen en ny søknad. De viser til at bjørnen befinner seg i kalvingsland til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og at dette tilsier et betydelig skadepotensial fremover. Videre viser de til at reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som skal kalve helt inntil stedet hvor bjørnen er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen framover. Reintallet i området vil øke betydelig i løpet av kort tid.

Kommunen påpeker at beitekrisen har medført at simlene er i dårlig kondisjon, og har ekstra stort behov for beitero i tida som kommer, og mener at det er svært uheldig at det oppholder seg en bjørn i kalvingsland.

Miljødirektoratets vurderinger

Et viktig prinsipp nedfelt i regelverket og i rovviltforvaltning er en differensiert forvaltningen som med en geografisk sonering både skal ivareta både bestander av rovvilt og hensyn til beitenæringen, og på denne måten skape forutsigbarhet for næringsutøvelse og andre aktører.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn. Kunnskap om bjørns områdebruk i Nordland fra det skandinaviske bjørneprosjektet har tidligere vist til at forvaltningsområdene for bjørn er uegnet eller ikke tilstrekkelig som leveområder for bjørn. Dette med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensede områder i Sverige samt at det i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn.

Det betyr at det ikke finnes områder som kan ivareta muligheten til å bygge opp en bestand som tilsvarer forvaltningsmålet for regionen. De senere årene har bjørnebestanden i Nordland vært langt fra målet om 1 årlig yngling. Bestanden av bjørn i Nordland har siden 2014, hvor det var registrert 11 bjørner, gått jevnt nedover. I fjor ble det registrert kun 1 bjørn i Nordland, i tillegg til 1 bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland.

Det er en forutsetning for forvaltning av bjørn at de avsatte områdene er funksjonelle og egnet som bjørneområde. Forvaltningsplanen for region 7 Nordland slik den er utformet virker i hovedsak til å ivareta hensyn til beitenæringen, og den fungerer ikke tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning. Planen er derfor ikke egnet som et styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen.

Med bakgrunn i overnevnte, samt det lave antallet bjørn som er påvist i Nordland vurderer Miljødirektoratet at terskelen for felling av bjørn i regionen er høy.

Skadefelling er et primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om

geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises tatt av bjørn, og at skadene ser ut til å kunne fortsette. Dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Bjørn har gjort skade på sau på utmarksbeite i det aktuelle området i løpet av beitesesongen 2021, og det er etter vår vurdering potensiale for ytterligere skader på tidspunkt sau slippes på beite til våren dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området. I 2021 ble det påvist tap av 27 sauer til bjørn i Grane og 11 sauer til bjørn i Hattfjelldal. Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 184 sau/lam som tap til bjørn i Hattfjelldal og 159 sau/lam som tap til bjørn i Grane.

Vi er kjent med at det er tamrein som skal kalve ikke langt fra der bjørnen er observert. Det ble ikke påvist skader av bjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/22 i region 7.

Søknadene om skadefelling er begrunnet ut fra forebyggende hensyn med henvisning til skadepotensialet som bjørn har ved å oppholde seg i områdene der den nå er observert. Slik denne situasjonen er per i dag, er det ikke påviste skader på rein i området.

Miljødirektoratet legger avgjørende vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området. På nåværende tidspunkt enda er noe tid til kalvingen starter, og det er lenge igjen til beitesesongen for sau starter. Det er på nåværende tidspunkt usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i området i kalvingstiden/beitesesongen.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for brunbjørn i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområdet for brunbjørn nedfelt i forvaltningsplanen
- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet ikke grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området på nåværende tidspunkt.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Ketil Trongmo

Roger Justad Hallingen

Pål Ove Wika

Tina Elisabeth Brennbakk

Laila Hoff

Baklandsveien 166

Jerpåsvegen 11

Svenningdalsvegen 237

Elsvassveien 466 A

Krutfjellveien 1956 B

8646

8685

8685

8695

8695

Korgen

Trofors

Trofors

Hattfjelldal

Hattfjelldal

Grane kommune

Teknisk- og Næringsavdelingen

Deres ref.:

Vår ref.:
22/1458

Saksbehandler:
Torgar Eggen, 75182276

Arkiv:
FA-K47

Dato:
09.04.2022

Miljødirektoratet
Postboks 5672
7485 TRONDHEIM

Klage på avslag vedr søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane kommune

Grane kommune klager på Miljødirektoratets vedtak datert 08.04.22 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i kommunen.

Klagen begrunnes med følgende:

Miljødirektoratet har ikke gjort en tilstrekkelig vurdering av de forhold som taler for et ekstraordinært uttak av bjørn i Grane, i forkant av reinkalving og beitesesong for sau.

Bjørnen befinner seg i kalvingslandet til Jillen Njaarke reinbeitedistrikt. Dette tilsier et betydelig skadepotensiale framover.

Reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som skal kalve helt inntil stedet hvor bjørnen er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen framover. Reintallet i området vil øke betydelig i løpet av kort tid.

Reinbeitedistriktet informerer i tillegg om at distriktet har vært rammet av beitekrise i vinter, og har allerede en lav andel kalv. En bjørn i kalvingslandet vil forsterke dette ytterligere, og medføre store tap av dyr.

Beitekrisen har medført at simlene er i dårlig kondisjon, og har ekstra stort behov for beitero i tida som kommer. Da er det svært uheldig at det oppholder seg en bjørn i kalvingslandet.

Distriktet har i tillegg opplevd store tap forårsaket av gaupe og jerv tidligere i vinter, og tap til bjørn vil forsterke dette ytterligere.

Føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i dette tilfellet, og det vurderes som svært viktig å gjennomføre uttaket nå, istedet for etter at simlene har begynt å kalve.

Erfaringer fra tidligere våruttak i området tilsier en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak av bjørn. I mars og april 2015 fattet Miljødirektoratet vedtak om ekstraordinært uttak av to bjørner i Grane, for å forebygge tap av sau og rein kommende beitesesong.

Miljødirektoratet gjorde i begge sakene følgende vurdering: **«Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av bjørn. Et slikt uttak er vurdert ikke å være til skade for bjørnebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for bjørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4.»** Vedtakene resulterte i felling av 2 bjørner, og ingen tap av sau til bjørn i beitesesongen 2015. Miljødirektoratet viser i sitt avslag datert 08.04.22 at det er et mål å skape forutsigbarhet for næringsutøvelse med beitedyr. Avslaget om ekstraordinært uttak av bjørn er imidlertid ikke i samsvar med verken forvaltningsplanen for store rovdyr i Nordland, eller de vurderingene som Miljødirektoratet gjorde i 2015. Kommunen understreker at det heller ikke i 2015

var dokumentert skade av beitedyr i forkant av vedtakene om uttak av bjørn. Dersom Miljødirektoratet opprettholder sitt avslag, forventes det en konkret begrunnelse av årsaken til at foreliggende søknad fra Grane blir vurdert helt annerledes nå i forhold til i 2015.

De største prosentmessige tapene i Nordland i 2021 sett i forhold til samlet sauetall på utmarksbeite i kommunen, var i Grane og Narvik. Det er svært høye historiske tap av sau forårsaket av bjørn i Grane, og omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Miljødirektoratet viser til antall påviste og erstattede dyr i 2021, noe som ikke gir et tilstrekkelig bilde av samlet tapsomfang. Antall sauer omsøkt erstattet vil gi en langt mer korrekt beskrivelse av de omfattende tapene til bjørn.

Et slikt tapsomfang som flere sauebesetninger i Grane opplevde i 2021 betraktes som et brudd på Forvaltningsplanen for region 7 Nordland, samt på Mattilsynets mål vedr. tapsomfang/ dyrevelferd. I flere tilfeller måtte fellingspersonell / dyreeier avlive skadde sauer som hadde gått i flere døgn med avrevet jur / store skader.

Ifølge pkt 2.5.4 skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i Nordland. Miljødirektoratet åpnet likevel ikke for lisensfelling i Nordland i 2021, noe som var uheldig for situasjonen i Grane. Bjørnen ble sist lokalisert 18. september, uten at fellingforsøk kunne gjennomføres.

Ihht pkt 2.2.2 skal vedtatt regionalt bestandsmål for bjørn oppnås innenfor forvaltningssonen for bjørn. Kommunene på Indre Sør-Helgeland inngår ikke i denne forvaltningssonen.

Kap 3: I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slike uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd.

Erfaringer fra tidligere våruttak i Grane tilsier en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av våruttak av bjørn. Det vises i tillegg til føringer i Hurdalsplattformen. Det er klare signaler fra regjeringen om at beiteprioriterte områder skal sikres ved at rovdyr som utgjør et skadepotensiale blir felt uten ugrunnet opphold. Det skal nå føres en mer restriktiv rovdyrpolitikk, som skal sørge for mer bærekraft i landbruket gjennom økt bruk av utmarksbeite. Søknaden fra Grane gjelder et beiteområde som er svært viktig både for tamrein og sau.

Det anmodes om rask saksbehandling av klagen.

Med hilsen

Torgar Eggen
Landbruks- og reindriftssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 12.04.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Miljødirektoratet oversender klage på vedtak om avslag på søknader om forebyggende uttak av brunbjørn i rovviltregion 7

Miljødirektoratet avsto 8. april 2022 søknader om å felle brunbjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner i rovviltregion 7 Nordland. Grane kommune har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Vi har mottatt klage fra Grane kommune på avslag om felling datert 8. april 2022. Klagen er mottatt 9. april og er innen fristen. Vi vurderer at vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Lovgrunnlag

Miljødirektoratet sin behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Bakgrunn for saken

Følgende dokumenter inneholder informasjon som er bakgrunn for saken:

- Naturmangfoldloven
- Rovviltforskriften
- Representantforslag 163 S (2010-2011)
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 7 og direktoratets uttalelse til denne
- Siste bestandsrapport for brunbjørn fra Rovdata (NINA rapport 2125)

I tillegg har vi lagt til grunn skadehistorikken i området, observasjoner av bjørn samt innmeldte kadaverfunn der bjørn etter undersøkelser utført av Statens Naturoppsyn er påvist (dokumentert eller antatt) som skadevolder. Vi har også lagt til grunn erstatninger for tap av husdyr til brunbjørn i Grane, Hattfjelldal og tilgrensende kommuner.

Om klagen

Klager er uenig i Miljødirektorates konklusjon i saken, der vi har gitt avslag på søknader om uttak av brunbjørn i Grane kommune. Klager mener at Miljødirektoratet ikke har gjort en tilstrekkelig vurdering av de forhold som taler for et ekstraordinært uttak av brunbjørn i Grane, i forkant av reinkalving og beitesesong for sau.

Klager påpeker at bjørnen befinner seg i kalvingsland til Jillen Njaarke reinbeitedistrikt, og at dette tilsier et betydelig skadepotensial framover. De skriver at " reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som skal kalve helt inntil stedet hvor bjørnen er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen framover. Reintallet i området vil øke betydelig i løpet av kort tid".

Klager viser videre til at Jillen Njaarke reinbeitedistrikt har vært rammet av beitekriser i vinter, og har allerede en lav andel kalv. Det påpekes at en brunbjørn i kalvingslandet vil forsterke dette ytterligere, og medføre store tap av dyr. Siden simlene er i dårlig kondisjon og har et ekstra behov for ro, er det svært uheldig at brunbjørn oppholder seg i området. Klager mener at "føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i dette tilfellet, og det vurderes som svært viktig å gjennomføre uttaket nå, istedet for etter at simlene har begynt å kalve".

Det vises til at erfaringer fra tidligere våruttak i Grane kommune (2015) som har gitt en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak av brunbjørn. Videre påpekes det at begrunnelsen til Miljødirektoratet i 2015 var følgende: "Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av brunbjørn. Et slikt uttak er vurdert ikke å være til skade for bjørnebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4". Klager understreker at det heller ikke i 2015 var dokumentert skade av beitedyr i forkant av vedtakene om uttak av brunbjørn, og ønsker en "konkret begrunnelse av årsaken til at foreliggende søknad fra Grane blir vurdert helt annerledes nå i forhold til i 2015."

Klager viser til svært høye historiske tap av sau forårsaket av brunbjørn i Grane, og omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Kommunen mener at antall sauer omsøkt erstattet vil gi en langt mer korrekt beskrivelse av de omfattende tapene til brunbjørn, enn antall påviste og erstattede dyr i 2021,

Det vises til klagen i sin helhet, som er vedlagt.

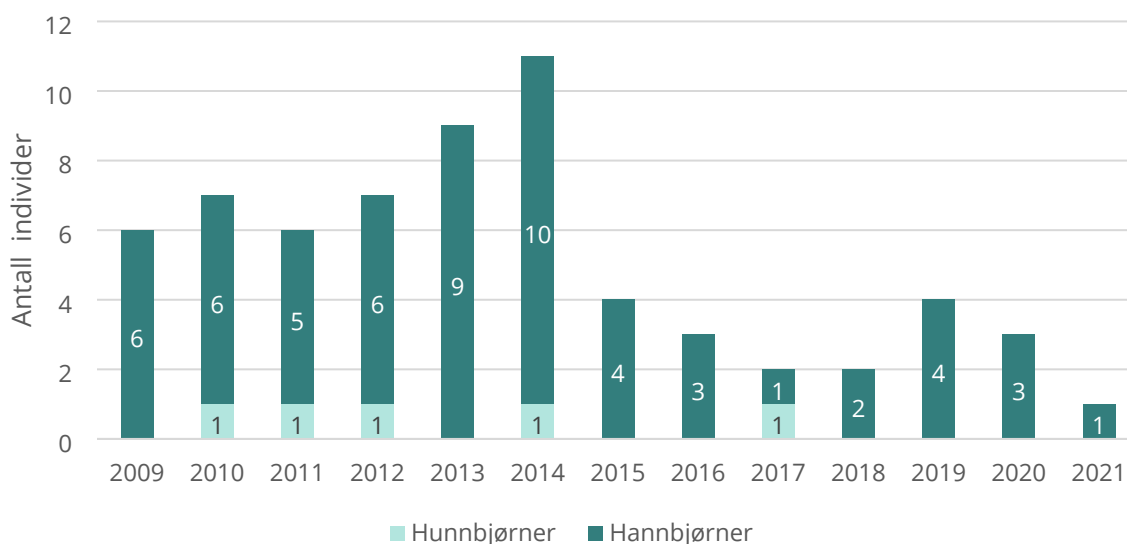
Vår vurdering av klagen

Vi viser til vårt vedtak 8. april 2022, hvor vi legger til grunn føringer i Naturmangfoldloven og rovviltforskriften, i tillegg til Representantforslag 163 S (2010-2011) og forvaltningsplanen for region 7. Det er av betydning at dokumentene som er førende for forvaltningen leses i sin helhet, ettersom det for rovviltforvaltningen er lagt føringer med kryssende hensyn som må avveies.

Vi finner innledningsvis også grunn til å påpeke at vårt utgangspunkt er at brunbjørn ble fredet i Kgl.res. 11. mai 1973, og at eventuelle vedtak om fjerning/felling, skjer etter konkrete interesseavveininger der en etter konkrete vurderinger av aktuell situasjon har funnet at

hensynet til brunbjørn som fredet art, må vike til fordel for andre hensyn. Hovedregelen for forvaltninga av arten er at den er fredet, men det er etablert unntaksregler som gir mulighet for uttak der behovet anses stort, og forutsatt at gitte vilkår er oppfylt. Vurderinger av påført skade og skadepotensial er derfor sentralt ved vurdering av om skadefelling skal iverksettes.

Vi har ved vår vurdering av søknaden lagt hovedvekt på at forvaltningsplanen i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av brunbjørn. Bestanden av brunbjørn i regionen har gått drastisk ned de siste årene (figur 1). I fjor ble det kun påvist én bjørn i Nordland, i tillegg til én bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland. Region 7 er langt under bestandsmålet om én årlig yngling. Direktoratet har derfor vurdert at terskelen for uttak av brunbjørn i Nordland er høy. Vi legger denne vurderingen til grunn også ved vurderingen av klagesaken.

Figur 1: Antall DNA-registrerte brunbjørner i Nordland fra 2009 til 2021.

Klager påpeker at observasjonen av brunbjørn er i kalvingsland og at simler som skal kalve går helt inntil stedet der bjørnesporene ble oppdaget. Det er ikke påvist skader til rein forårsaket av brunbjørn på nåværende tidspunkt og det ble heller ikke påvist skader av brunbjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/2022 i region 7. 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn i reindriftsåret 2021/2022. Det er ikke oppgitt når kalvene fødes, men ifølge driftsplanen til reinbeitedistriktet foregår kalvingen i mai-juni (vår-sommer).

Vi vurderer at potensielt for skade på tamrein på dette tidspunktet ikke er tilstrekkelig nok for å igangsette uttak av en brunbjørn som er observert i området. Det er ikke er en pågående skadesituasjon og på nåværende tidspunkt er det noe tid til kalvingen starter.

Når det gjelder skade på sau er det etter vår vurdering potensiale for ytterligere skader på tidspunkt sau slippes på beite til våren dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området. Det er en god stund til beitesesongen for sau starter, og det er usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i området når sau slippes ut på beite.

Vi vil påpeke at sporsnø ikke er avgjørende for å kunne lykkes med et uttak av brunbjørn, selv om at det å spore opp et bestemt skadevoldende individ vil være lettere dersom en har sporsnø. Det blir årlig felt skadegjørende bjørner på barmark i Norge.

Klager viser til begrunnelse for vedtak om uttak av brunbjørn på vårsnø fattet av Miljødirektoratet i 2015, og ønsker en begrunnelse for hvorfor vi nå har vurdert situasjonen annerledes. Ved vedtakstidspunktet i 2015 var bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland svært annerledes. Siste rapport fra Rovdata viste en bestand på elleve individer, ti hannbjørner og en hunnbjørn, og bestanden i Nordland viste en økende trend (figur 1). Miljødirektoratet av slo en søknad om våruttak av brunbjørn i 2019 (ref. 2019/2792) med begrunnelse i daværende bestandssituasjon (to individer registrert i 2018). I avslaget ble det også da kommentert at eksisterende forvaltningsplan ikke fungerer tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning.

Når det gjelder bruk av talldata for å for en korrekt beskrivelse av tap til brunbjørn, er vi av den mening at antall påviste og erstattet tap til brunbjørn er de tallene som gir en best mulig beskrivelse av tapssituasjonen. Ved søknad om erstatning av husdyr som ikke er påvist tatt av brunbjørn eller som ikke fyller kriteriene for § 7 skal Statsforvalteren i henhold til erstatningsforskriften gjøre en vurdering av sannsynligheten av tap til brunbjørn etter § 8. Vurderingen av sannsynlighet innebærer en systematisering av en rekke faktorer som berører tapssituasjonen. Forhold som bidrar til å belyse tapssituasjonen er blant annet skadedokumentasjon i egen besetning, dokumenterte skader i beiteområdet og i nærliggende områder, driftsforhold, tapshistorikk, forekomst av rovvilt i beiteområdet eller i nærliggende områder, skademønster og kunnskap om andre tapsårsaker. Dersom tapsårsak ikke er kjent, og brunbjørn ikke er sannsynliggjort som årsak til tapene, vil erstatning ikke kunne innvilges. Da er det vurdert at dyret med større sannsynlighet har omkommet av andre årsaker.

Miljødirektoratet viser til at reinbeitedistriktet kan ta kontakt med Statsforvalteren for å avklare muligheter for forebyggende tiltak, og ev. tilskudd til forebyggende tiltak.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 8. april 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Erik Lund
seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8682	TROFORS
Rowiltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
JILLEN-NJAARKE	c/o leder Torstein Appfjell	8684	TROFORS
REINBEITEDISTRIKT	Haustrisvegen 98		

Vedlegg

- 1 Vedr. tilleggsmomenter søknad om felling av bjørn Grane
- 2 Vedrørende tilleggsmomenter til søknad om felling av bjørn i Grane kommune
- 3 Avslag på søknader om skadefelling av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner 2022
- 4 Søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022
- 5 Uttalelse til søknad om skadeforebyggende uttak av bjørn på vårsnø i Grane/Hattfjelldal
- 6 Klage på avslag vedr søknad om ekstraordinært uttak av bjørn

STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405
8002 BODØ

Trondheim, 21.04.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5265

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Kvote for betinget skadefelling av ulv - våren 2022 - hele landet

Vedtak

Miljødirektoratet gir Statsforvalterne myndighet til å iverksette skadefellingstillatelser på inntil 7 ulver for perioden 21. april 2022 til og med 31. mai 2022. Tillatelsene gjelder i hele landet unntatt ulvesonen. Vedtak om iverksetting av skadefelling og informasjon om felling av ulv, skal uten unødig opphold registreres på henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og i Rovbase. Det skal stilles krav om rapportering for alle fellingsforsøk. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Krav til rapportering

Før Statsforvalterne fatter vedtak eller av eget tiltak iverksetter felling, jf. rovviltforskriften § 9, må Statsforvalteren forvise seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote for landet på 7 ulver. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Dette skal gjøres umiddelbart etter at vedtaket er fattet. Eventuelle fellinger skal uten opphold registreres i Rovbase³⁰.

For å få mer informasjon om hva som skiller fellingsforsøk der fellingslagene lykkes, fra fellingsforsøkene der de ikke lykkes, er det fra og med 2019 etablert en egen rapporteringsløsning. Ved iverksetting av tillatelser etter dette vedtaket skal det stilles krav om at det blir lagt inn rapport for det enkelte fellingsforsøk i denne løsningen. Lenke til rapporteringen er å finne på det aktuelle fellingsvedtaket på www.miljøvedtak.no.

All felling på lisensfelling og skadefelling, samt annen menneskeskapt avgang av ulv etter dato for dette vedtaket skal belastes kvoten.

Bakgrunn for saken

De regionale rovviltnemndene er gitt myndighet til å fatte vedtak om kvoter for betinget skadefelling når bestandene ligger over de regionale bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionene i perioden fra 1. juni til og med 15. februar.

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling av ulv etter eget tiltak eller søknad jf. rovviltforskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året. I perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det i utgangspunktet kun Miljødirektoratet som har myndighet til å vedta felling av ulv. Det er alltid et vilkår at felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografiskdifferensiert forvaltning, jf. rovviltforskriften § 1 og § 6.

Miljødirektoratet har med bakgrunn i dagens situasjon vurdert at det er hensiktsmessig at myndigheten til å iverksette skadefelling av ulv for områdene utenfor ulvesonen delegeres til Statsforvalterne for perioden fra og med 21. april og frem til og med 31. mai 2022. Myndigheten til å vurdere felling av ulv delegeres i form av vedtak om en betinget kvote som gir Statsforvalterne anledning til å iverksette felling, etter en konkret vurdering av situasjon jf. rovviltforskriften § 9.

Miljødirektoratets vurderinger

Det rettslige grunnlaget for vedtaket er Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4–6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en

ynbling medregnes med en faktor på 0,5.

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltsforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):
Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Det vises også til St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. 330 S (2015-2016). Lisensfellingsperioden er fra og med 2019 endret slik at lisensfelling utenfor ulvesonen varer fram til og med 31. mai. Dette for å gi en økt mulighet for å felle ulv på lisensfelling i forkant av beitesesongen. Det er på vedtakstidspunktet gjenværende kvote for lisensfelling av ulv i region 1, 2, 3 og 6. Departementet har med endringen av fellingsperioden framhevet lisensfelling som en foretrukket reguleringsform. Samtidig kan det etter direktoratets vurdering oppstå situasjoner der skadefelling kan være aktuelt og Statsforvalterne bes om å gjøre konkrete vurdering av dette forholdet ved behandling av den enkelte situasjon.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet legger til grunn at dette vedtaket blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8. Miljødirektoratet vil i den

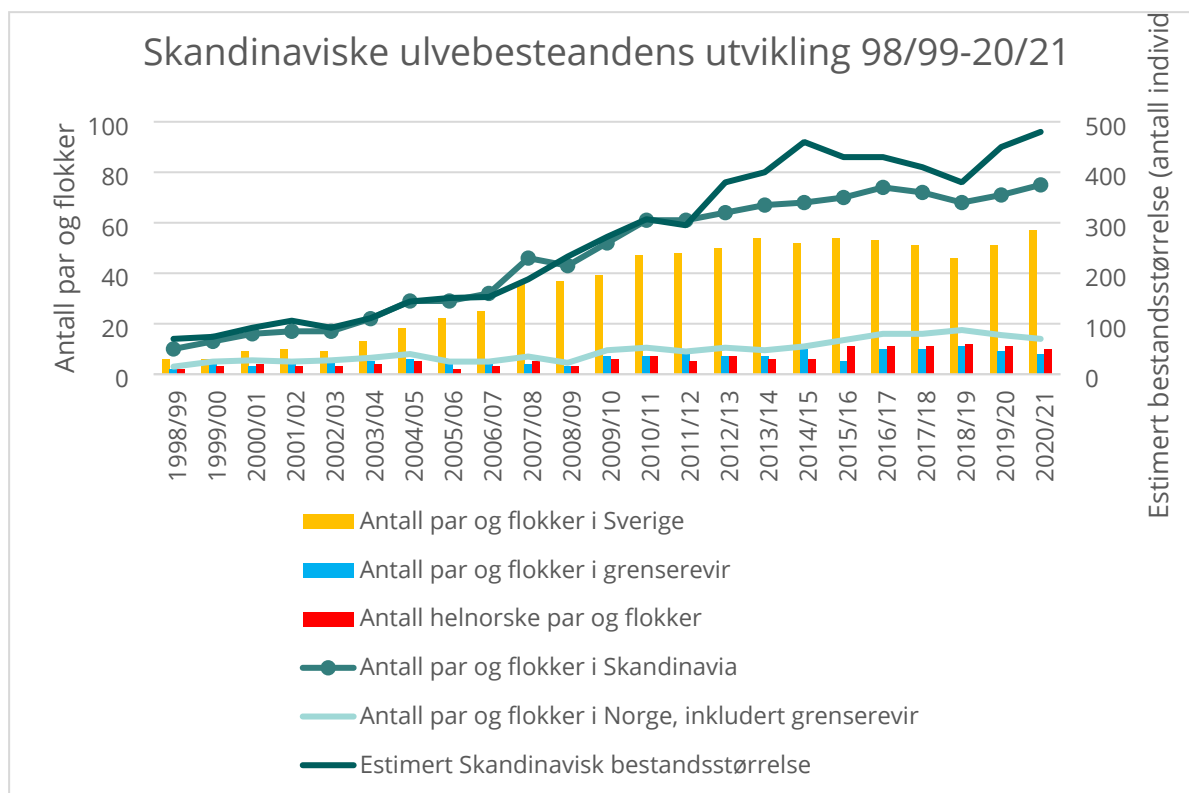

forbindelse vise til beskrivelsen av bestandssituasjonen til ulv i dette vedtaket, samt til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Føre-var-prinsippet kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9.

Vurdering av bestandssituasjon

Rovdata rapporterer årlig i samarbeid med Viltskadecenter i Sverige og Høgskolen i Innlandet, om bestandssituasjon for ulv i Skandinavia, figur 1. Figuren viser de endelige dataene fra perioden 1998/1999 og frem til 2020/2021. Endelige data for 2021/2022 vil bli rapportert i løpet av juni 2022.

Det er ikke rapportert endelige data etter springssesongen 2021/2022 enda, men Rovdata har 22. mars 2022 publisert en foreløpig statusrapport for ulv i Norge for vinteren 2021/2022. Rapporten viser til at det i perioden 1. oktober 2021 – 15. mars 2022, er dokumentert fire valpekull i helnorske revir, sju valpekull i grenserevir, og ett valpekull der det fortsatt gjenstår å avklare om de har tilhold på begge sider av riksgrensen eller om det er helnorsk, samt et grenserevir der ynglestatus er uavklart. Alle de 12 registrerte valpekullene er registrert med tilhold helt eller delvis innenfor norsk ulvesone. Videre fremgår det av den foreløpige rapporten at det er påvist totalt 116 - 119 ulver i Norge, hvorav 31 ulver er registret døde. To av de helnorske kullene (Slettås og Hornmoen) er felt under lisensfelling, videre er lederdyrene og noen avkom fra de to grenseflokkene Bograngen og Rømskog også felt under ekstraordinær felling/skadefelling i etterkant av lisensfelling.

Figur 1. Utviklingen i ulvebestanden i Skandinavia og Norge, for perioden 1998/99 til og med 2020/21.

Utbredelsen av ulv i Norge er konsentrert til fylkene med ulvesone, dvs. Innlandet, Oslo og Viken. Kun to ulver er ifølge rapporten fra Rovdata 22. mars registrert i andre deler av landet, dette gjelder ett individ i hvert av fylkene Trøndelag og Troms og Finnmark. Det er gjort flere registreringer av ulv utenfor vedtatt ulvesone innenfor fylkene Innlandet og Viken. Noen av disse også etter at siste ulv ble felt på lisensfelling utenfor ulvesonene 5. april 2022.

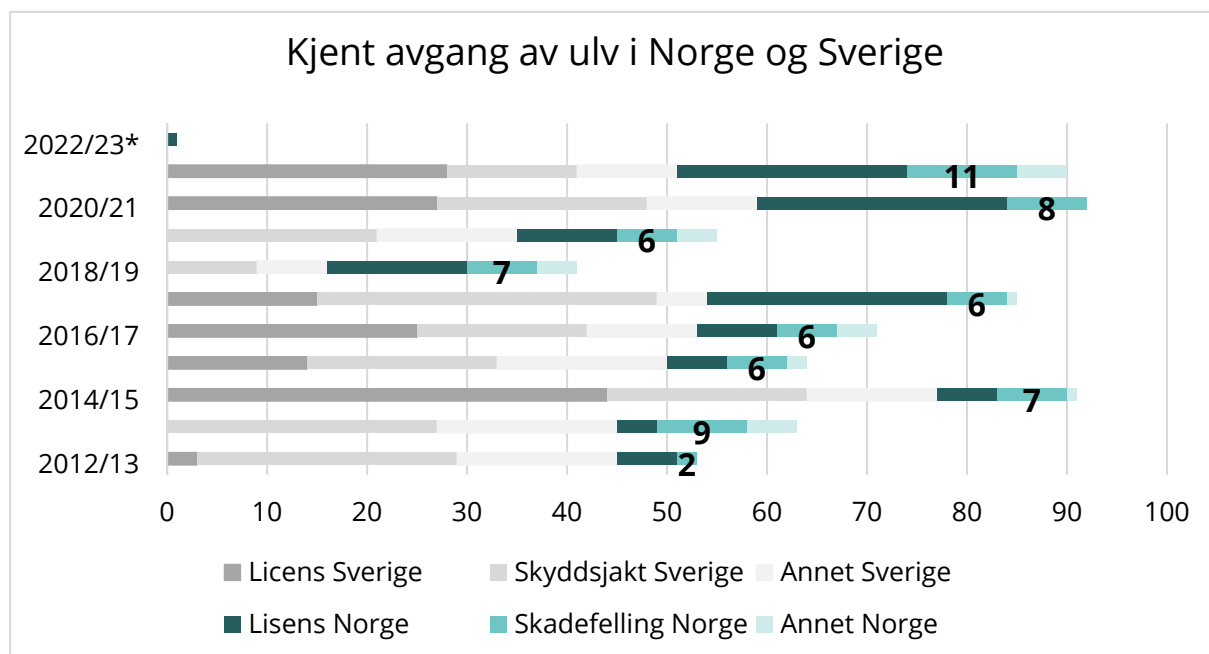
Det er kjent at ungunn kan utvandre fra fødrevir på vår/forsommer, og dette kan etter direktoratets vurdering medføre at det kan oppstå situasjoner som gir grunnlag for å tillate skadefelling i perioden vi nå går inn mot.

Avgang av ulv

Total kjent avgang av ulv for jaktåret 2021/2022 er 39 ulv i Norge og 51 i Sverige, noe som er samlet sett er to dyr mindre enn forrige sesong (figur 2). Økningen i kjent avgang de to siste jaktårene målt mot de to årene før skyldes i hovedsak at det har blitt åpnet for lisensjakt i Sverige de to siste vintrene, noe som ikke var tilfelle de to foregående årene.

På norsk side har ett større antall dyr blitt tatt ut på skadefelling i jaktåret 2021/2022, enn tidligere. Dette skyldes at Statens Naturoppsyn fikk i oppdrag å felle ulv i revirene Rømskog og Bograngen som var vedtatt tatt ut på lisensfelling, men der lisensfelling ikke lyktes. I alt ni dyr ble felt som ekstraordinært uttak/skadefelling utført av Statens Naturoppsyn i slutten av februar innenfor ulvesonen.

Inneværende jaktår 2022/2023 (etter 1. april) er det foreløpig registrert avgang av en ulv, denne er felt på lisensfelling i Norge.

Figur 2 Kjent avgang av ulv i Norge og Sverige, for jaktårene (1. april – 31. mars) fra og med 2012/2013 og frem til 20. april 2022. *foreløpige data for inneværende jaktår 2022/2023.

Det har årlig blitt felt ulv på skadefelling i Norge og de siste årene har omfanget vært mellom 2-11 individer per jaktår (1. april til og med 31. mars).

Genetisk verdifulle individer

Miljødirektoratet viser til avtalen mellom Klima- og miljødepartementet og Miljødepartementet i Sverige av august 2011 om forvaltning av genetisk verdifulle individer. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Vi viser for øvrig til brev fra Klima- og miljødepartementet 24. april 2018 og vårt brev av 21. mai 2018.

Vurdering av skadepotensialet

I 2021 ble det erstattet 879 sau og lam som drept av ulv i Norge, noe som utgjorde 5,2 % av det totale skadeomfanget på sau som ble erstattet som tapt til fredet rovvilt. Tapene fordeler seg svært ujevnt og er preget av at enkelte individer av ulv som tar seg inn i beiteområder for sau kan medføre betydelig skade. Hoveddelene av tapene skjer utenfor ulvesonen og det er streifende enkeltindivider av ulv som forårsaker det meste av tapet.

Andelen ulveskader på tamrein har over år vært relativt lavt, for reindriftsår 2020/2021 er det erstattet 139 rein som drept av ulv, hvorav 7 i Nordland, 10 i Nord-Trøndelag og 122 i Sør-Trøndelag og Hedmark reinbeiteområde. Ulveskadene utgjorde 0,6 % av det totale erstatningsomfanget for tamrein som ble drept av fredet rovvilt i Norge. Det er for reindriftsåret 2021/2022 påvist i alt 14 tamrein drept av ulv. Disse er fordelt med 12 i Sør-Varanger kommune, og to i Stjørdal kommune.

Miljødirektoratet har ved vurderingen av behovet for uttak særlig vektlagt skadehistorikken og skadepotensialet, samt de føringer som er lagt ved etablering av et forvaltningsområde for ynglende ulv/ulvesonen, som skal sikre en differensiert forvaltning av ulv. Videre gjøres det vurderinger knyttet til bestandstall og felling av ulv siste år.

Erfaringer fra tidligere år tilsier en rask forflytning av unge utvandrende ulver i perioden fra siste del av april og inn i sommerhalvåret. Prinsippet om geografisk differensiering innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lavere terskel for uttak av rovvilt. For å begrense skadeomfang på husdyr og/eller tamrein forvoldt av ulv vil uttak i en del tilfeller kunne være nødvendig.

Ut fra disse vurderingene og med tanke på rask iverksettelse, i de tilfeller når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, vedtar Miljødirektoratet en kvote for betinget skadefelling av ulv som Statsforvalterne kan iverksette etter eget tiltak eller etter søknad jf. rovviltforskriften § 9 og innenfor gitt kvote og tidsrom. Miljødirektoratet vurderer at et uttak 7 individer utenfor ulvesonen, ikke vil sette ulvebestandens overlevelse i fare.

Klagerett

Aktører med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, jf. forvaltningsloven kap. VI. Klagen bør begrunnes og gjøre rede for hvilke endringer som ønskes. Klagefristen er tre uker. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 1	Co/ Statsforvaltaren i Vestland, Njøsaveien 2	6863	LEIKANGER
Roviltnemnda i region 2	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 3	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ

Fra: Skogstad, Øyvind[fmnooys@statsforvalteren.no]
Sendt: 26.04.2022 14:43:37
Til: Skogstad, Øyvind[fmnooys@statsforvalteren.no]
Tittel: Hiuttak av Jerv

Fra: Kurt Gaup <kurt.gaup@gmail.com>
Sendt: tirsdag 26. april 2022 07:29
Til: Postmottak Miljødirektoratet <post@miljodir.no>
Kopi: kjellgaup66@gmail.com; post@sfno.statsforvalteren.no
Emne: Hiuttak av Jerv

Hestmann/ Strandtind Rbd. søker den 26.04.2022 om hiuttak av jerv i Rana Kommune, Nordland Fylke.

Det er de siste dagene registrert og dokumentert hi i kalvingslandet vårt, noe som ikke er forenlig med kalving i området.

Dette er prioritert område for beite næringer og det skal derfor ikke være ynglende jerv i dette området.

Beite næringene har de senere år opplevd økte tap til fredet rovvilt i dette og nærliggende områder.

Snart står kalvingen for tur, og rein har begynt trekket sitt mot kalvingslandet i dalførene rundt hilokaliteten.

Det er heller ikke lenge før utslipp av sau i beiteområdet våres begynner.

Vi ber derfor at det settes forgang i behandlingen av denne søknaden, da det haster ut fra snø, sporforhold og at faren for at hi lokaliteten flyttes.

For distriktet
Kurt J. Gaup

Mo i Rana 29.04.2022

Miljødirektoratet
Postboks 5672
Torgarden
7485 Trondheim

Anmodning om hiuttak av jerv i Rana.

Rana Sau og Geit, Aldersundet Sau og Geit, Hestmannen og Strandtinden Reinbeitedistrikt, Bjørnådal og omegn beitelag, Kvanndalsrabben beitelag, Rølielv og Hauknes beitelag, Straumfjellet beitelag og Lurøybeitelag og ber med dette om at det snarest gjøres uttak av jervhi vest av Høgtuva i Rana.

I vestre deler av Rana og på fastlandet i Lurøy, har beitenæringa de siste årene hatt store tap i forhold til forventet normaltap.

Det er i hovedsak dokumentert tap til gaupe og kongeørn. Og det er erstattet dyr tatt av jerv. Det har ikke vært jaktvote på gaupe vinteren 2021/22 på tross av store tap i Langvassgrenda, Utskarpen/Straumen og på Tonneshalvøya. Det var en god del sporaktivitet høsten 2022 i ytre strøk, og det ble dokumentert tap av rein til gaupe høsten 2022. Det ble søkt om skadefelling, men dette ble avslått. Det er også i januar 2022 søkt om å få økt gaupekvoten for å forebygge tap sesongen 2022, men med avslag. Reindrifta opplever at gaupa, i tillegg til jerv og kongeørn gjør store innhogg i flokken, og tapet av kalv er bekymringsverdig høyt.

Vi mener at når det nå er dokumentert yngling av jerv i området vest for Høgtuva, og det muligens er jervhi litt lengre nord, men i ganske kort avstand, vil den totale belastningen for beitedyrene blir uforholdsmessig stor.

Områdene det her er snakk om har stor tetthet av både gaupe og kongeørn, og nå når jerven er tilbake ser vi med stor bekymring på kalvingsperioden og beitesesongen. Vi har lang erfaring med jerv i beiteområdet, og det er en svært dårlig kombinasjon med tanke på dyrevelferd og bærekraft.

Beitenæringa står samlet, og krever at det nå må gjøres hiuttak, for å forebygge konflikt og tap av beitedyr kommende sesong.

På vegne av:

Hestmannen og Strandtind Reinbeitedistrikt
Rana Sau og Geit
Aldersundet Sau og Geit
Lurøy beitelag
Straumfjellet beitelag
Rølielv og Hauknes beitelag
Kvanndalsrabben beitelag
Bjørnådal og omegn beitelag
-Anne Kari Leiråmo Snefjellå

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Grane kommune

8680 TROFORS

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1551-

1. mai 2021

Avgjørelse av klage på vedtak om avslag på søknad om skadefelling av brunbjørn i rovviltregion 7

Klima- og miljødepartementet viser til klage 9. april 2022 fra Grane kommune over Miljødirektoratets vedtak 8. april 2022 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner.

Klima- og miljødepartementet endrer Miljødirektoratets vedtak av 8. april 2022 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner våren 2022, og ber Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) om å gjennomføre skadefelling av 1 bjørn i området.

Status for bjørnebestanden i region 7 (Nordland) tilsier i utgangspunktet en høy terskel for å tillate felling av bjørn i regionen. Bjørnebestanden i regionen har hatt en sterk negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) registrert i 2014 til 1 hannbjørn registrert i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Felling av 1 bjørn i Nordland denne våren kan innebære at det ikke lenger eksisterer bjørn i regionen.

I denne saken har departementet imidlertid lagt avgjørende vekt på at kalvingsperioden i Nordland enten er i gang eller er nært forestående og at det er påvist 1 simle tatt av bjørn. Etter departementets vurdering foreligger det et betydelig potensial for ytterligere skader på tamrein, og det er ikke andre tilfredsstillende måter å avverge ytterligere skade på enn å gi tillatelse til skadefelling.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Maline Gordner
22 24 60 54

Departementet understreker at bjørnebinne(r) som opptrer med unge(r) og hennes unger er unntatt fra skadefellingstillatelsen.

Klagen er dermed tatt til følge.

Saksgang

Grane kommune søkte 5. april 2022 om ekstraordinært uttak av bjørn våren 2022 i Grane og Hattfjelldal kommuner. Den 6. april 2022 sendte Grane Bondelag, Grane Sau og Geit, Hattfjelldal Bondelag og Hattfjelldal Sau og Geit en uttalelse til Miljødirektoratet vedrørende søknaden. Videre ettersendte Grane kommune den 7. april 2022 tilleggsmomenter til søknaden. Den 8. april 2022 sendte også Nordland Bondelag en uttalelse til Miljødirektoratet med støtte til uttalelsen fra Grane og Hattfjelldal Bondelag og Grane og Hattfjelldal Sau og Geit. Miljødirektoratet avslo søknaden 8. april 2022. Vedtak ble påklaget av Grane kommune 9. april 2022. Miljødirektoratet opprettholdt sitt tidligere vedtak og oversendte saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i brev av 12. april 2022. 1 simle er 30. april påvist drept av bjørn i området.

Klagers anførsler

Miljødirektoratet har i oversendelsen av saken oppsummert følgende om klagen:

«Klager er uenig i Miljødirektoratets konklusjon i saken, der vi har gitt avslag på søknader om uttak av brunbjørn i Grane kommune. Klager mener at Miljødirektoratet ikke har gjort en tilstrekkelig vurdering av de forhold som taler for et ekstraordinært uttak av brunbjørn i Grane, i forkant av reinkalving og beitesesong for sau.

Klager påpeker at bjørnen befinner seg i kalvingsland til Jillen Njaarke reinbeitedistrikt, og at dette tilsier et betydelig skadepotensial framover. De skriver at " reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som skal kalve helt inntil stedet hvor bjørnen er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen framover. Reintallet i området vil øke betydelig i løpet av kort tid".

Klager viser videre til at Jillen Njaarke reinbeitedistrikt har vært rammet av beitekrise i vinter, og har allerede en lav andel kalv. Det påpekes at en brunbjørn i kalvingslandet vil forsterke dette ytterligere, og medføre store tap av dyr. Siden simlene er i dårlig kondisjon og har et ekstra behov for ro, er det svært uheldig at brunbjørn oppholder seg i området. Klager mener at "føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i dette tilfellet, og det vurderes som svært viktig å gjennomføre uttaket nå, istedet for etter at simlene har begynt å kalve".

Det vises til at erfaringer fra tidligere våruttak i Grane kommune (2015) som har gitt en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak av brunbjørn. Videre påpekes det at begrunnelsen til Miljødirektoratet i 2015 var følgende: "Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av brunbjørn. Et slikt uttak er vurdert ikke å være til skade for bjørnebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4". Klager understreker at det heller ikke i 2015 var dokumentert skade av beitedyr i forkant av vedtakene om uttak av brunbjørn, og ønsker en "konkret begrunnelse av årsaken til at foreliggende søknad fra Grane blir vurdert helt annerledes nå i forhold til i 2015."

Klager viser til svært høye historiske tap av sau forårsaket av brunbjørn i Grane, og omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Kommunen mener at antall sauer omsøkt erstattet vil gi en langt mer korrekt beskrivelse av de omfattende tapene til brunbjørn, enn antall påviste og erstattede dyr i 2021.»

Departementet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

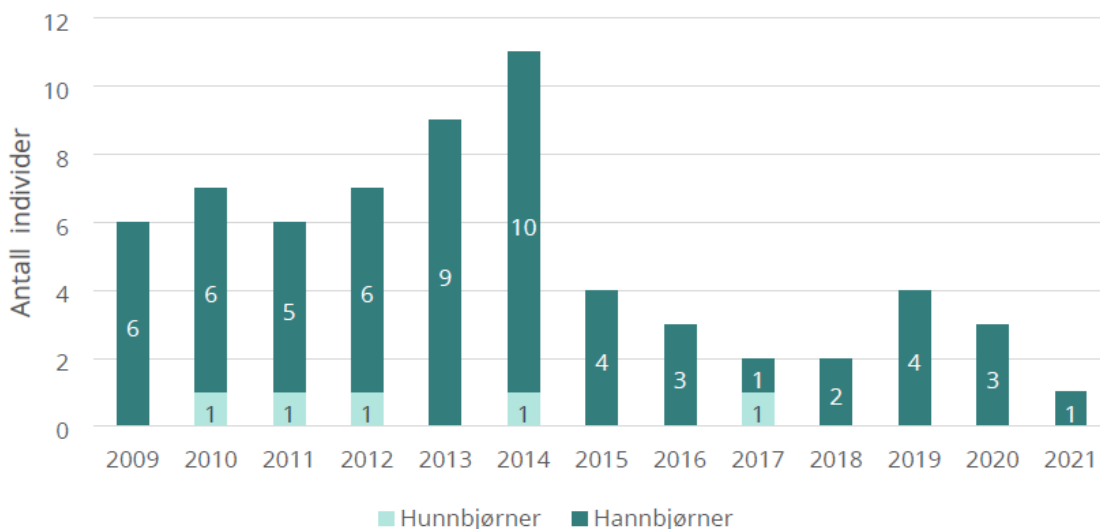
Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet sier i oversendelsen av klagesaken blant annet:

«Vi viser til vårt vedtak 8. april 2022, hvor vi legger til grunn føringer i Naturmangfoldloven og rovviltforskriften, i tillegg til Representantforslag 163 S (2010-2011) og forvaltningsplanen for region 7. Det er av betydning at dokumentene som er førende for forvaltningen leses i sin helhet, ettersom det for rovviltforvaltningen er lagt føringer med kryssende hensyn som må avveies.

Vi finner innledningsvis også grunn til å påpeke at vårt utgangspunkt er at brunbjørn ble fredet i Kgl.res. 11. mai 1973, og at eventuelle vedtak om fjerning/felling, skjer etter konkrete interesseavveininger der en etter konkrete vurderinger av aktuell situasjon har funnet at hensynet til brunbjørn som fredet art, må vike til fordel for andre hensyn. Hovedregelen for forvaltninga av arten er at den er fredet, men det er etablert unntaksregler som gir mulighet for uttak der behovet anses stort, og forutsatt at gitte vilkår er oppfylt. Vurderinger av påført skade og skadepotensial er derfor sentralt ved vurdering av om skadefelling skal iverksettes.

Vi har ved vår vurdering av søknaden lagt hovedvekt på at forvaltningsplanen i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av brunbjørn. Bestanden av brunbjørn i regionen har gått drastisk ned de siste årene (figur 1). I fjor ble det kun påvist én bjørn i Nordland, i tillegg til én bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland. Region 7 er langt under bestandsmålet om én årlig yngling. Direktoratet har derfor vurdert at terskelen for uttak av brunbjørn i Nordland er høy. Vi legger denne vurderingen til grunn også ved vurderingen av klagesaken.

Figur 1: Antall DNA-registrerte brunbjørner i Nordland fra 2009 til 2021.

Klager påpeker at observasjonen av brunbjørn er i kalvingsland og at simler som skal kalve går helt inntil stedet der bjørnesporene ble oppdaget. Det er ikke påvist skader til rein forårsaket av brunbjørn på nåværende tidspunkt og det ble heller ikke påvist skader av brunbjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/2022 i region 7. 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn i reindriftsåret 2021/2022. Det er ikke oppgitt når kalvene fødes, men ifølge driftsplanen til reinbeitedistriktet foregår kalvingen i mai-juni (vår-sommer).

Vi vurderer at potensielt for skade på tamrein på dette tidspunktet ikke er tilstrekkelig nok for å igangsette uttak av en brunbjørn som er observert i området. Det er ikke en pågående skadesituasjon og på nåværende tidspunkt er det noe tid til kalvingen starter.

Når det gjelder skade på sau er det etter vår vurdering potensiale for ytterligere skader på tidspunkt sau slippes på beite til våren dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området. Det er en god stund til beitesesongen for sau starter, og det er usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i området når sau slippes ut på beite.

Vi vil påpeke at sporsnø ikke er avgjørende for å kunne lykkes med et uttak av brunbjørn, selv om at det å spore opp et bestemt skadevoldende individ vil være lettere dersom en har sporsnø. Det blir årlig felt skadegjørende bjørner på barmark i Norge.

Klager viser til begrunnelse for vedtak om uttak av brunbjørn på vårsnø fattet av Miljødirektoratet i 2015, og ønsker en begrunnelse for hvorfor vi nå har vurdert situasjonen annerledes. Ved vedtakstidspunktet i 2015 var bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland svært annerledes. Siste rapport fra Rovdata viste en bestand på elleve individer, ti hannbjørner og en hunnbjørn, og bestanden i Nordland viste en økende trend (figur 1). Miljødirektoratet avsto en søknad om våruttak av brunbjørn i 2019 (ref. 2019/2792) med begrunnelse i daværende bestandssituasjon (to individer registrert i 2018). I avslaget ble det også da kommentert at eksisterende forvaltningsplan ikke fungerer tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning.

Når det gjelder bruk av talldata for å for en korrekt beskrivelse av tap til brunbjørn, er vi av den mening at antall påviste og erstattet tap til brunbjørn er de tallene som gir en best mulig

beskrivelse av tapssituasjonen. Ved søknad om erstatning av husdyr som ikke er påvist tatt av brunbjørn eller som ikke fyller kriteriene for § 7 skal Statsforvalteren i henhold til erstatningsforskriften gjøre en vurdering av sannsynligheten av tap til brunbjørn etter § 8. Vurderingen av sannsynlighet innebærer en systematisering av en rekke faktorer som berører tapssituasjonen. Forhold som bidrar til å belyse tapssituasjonen er blant annet skadedokumentasjon i egen besetning, dokumenterte skader i beiteområdet og i nærliggende områder, driftsforhold, tapshistorikk, forekomst av rovvilt i beiteområdet eller i nærliggende områder, skademønster og kunnskap om andre tapsårsaker. Dersom tapsårsak ikke er kjent, og brunbjørn ikke er sannsynliggjort som årsak til tapene, vil erstatning ikke kunne innvilges. Da er det vurdert at dyret med større sannsynlighet har omkommet av andre årsaker.

Miljødirektoratet viser til at reinbeitedistriktet kan ta kontakt med Statsforvalteren for å avklare muligheter for forebyggende tiltak, og ev. tilskudd til forebyggende tiltak.»

Miljødirektoratet kom etter dette til følgende konklusjon:

«Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 8. april 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven eller nml.) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1, 3 og 4. Departementet har, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 (Nordland) er det et mål om ett årlig ungekull av bjørn.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. I denne saken foreligger det etter departementets syn tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap som medfører at vi har betydelig kunnskap om den samlede belastningen artene utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av bjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

I 2021 ble det registrert 13 døde bjørner nasjonalt, hvorav ingen i region 7. Av de 13 var det 2 binner. Det er ikke registrert noen døde bjørner i Norge så langt i 2022.

Som det går fram av Miljødirektoratets vurderinger har bjørnebestanden i region 7 (Nordland) hatt en sterk negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) i 2014 til 1 hannbjørn i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Felling av en bjørn i Nordland denne våren kan innebære at det ikke lenger eksisterer bjørn i regionen. Departementet mener bestandssituasjonen tilsier at terskelen for å tillate felling av bjørn på nåværende tidspunkt skal være høy.

Departementet skal i denne saken vurdere uttak av bjørn for å «avverge skade» på husdyr og tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. Det er videre to andre vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres og det er: 1) fellingen må ikke true bestandens overlevelse og 2) formålet må ikke kunne nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. Dersom alle de tre vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, «kan» departementet åpne for uttak av bjørn.

Vilkåret om å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av brunbjørn tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A avsnitt 82.

I dette tilfellet er det søkt om felling av bjørn utenfor forvaltningsområdet for bjørn. Det tilsier en lavere terskel for felling. Departementet vil likevel påpeke at situasjonen i region 7 er spesiell, fordi forvaltningsplanen for regionen gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn. Det eksisterende forvaltningsområdet for bjørn har ikke forekomst av bjørn, og legger ikke til rette for en forutsigbar oppnåelse av bestandsmålet for bjørn i regionen. Departementet understreker at dette kan få betydning for terskelen for felling i beiteprioriterte områder i regionen.

Det er ikke påvist skader på sau forvoldt av bjørn våren 2022. Tapet av sau til bjørn i 2021 var imidlertid større sammenlignet med tamrein, og Miljødirektoratet har også vurdert at det er et potensiale for ytterligere skader på sau sommeren 2022 dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området.

På tidspunktet for Miljødirektoratets vedtak var det, som Miljødirektoratet viser til, heller ikke påvist skader på tamrein forvoldt av bjørn våren 2022. I reindriftsåret 2021/2022 ble det ikke påvist skader på tamrein forvoldt av bjørn i region 7 (Nordland), men etter en skjønnsmessig vurdering ble det funnet grunnlag for å utbetale erstatning for 18 tamrein som tapt til bjørn. På tidspunktet for departementets klageavgjørelse er kalvingsperioden for tamrein i Nordland enten i gang eller nært forestående, og 1 simle er 30. april påvist drept av bjørn i området.

Det er i tillegg registrert bjørnespor i området som sannsynligvis er rundt 2 dager gamle. Etter departementets vurdering tilsier dette at foreligger et betydelig potensial for ytterligere skader på tamrein. Departementet anser at dette potensialet er av en slik alvorlighet og et slikt omfang at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som blant annet følger av rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt, jf. rovviltforskriften § 13. Av rovviltforliket fra 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

Skaden som er påvist 30. april har skjedd i beiteprioritert område. Prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning innebærer at andre interesser enn bjørn skal ha forrang i dette området. Departementet viser her til beskrivelsen ovenfor av utfordringene med at soneinndelingen i forvaltningsplanen til region 7 bare gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn.

I dette tilfellet har departementet lagt til grunn at skade allerede er påvist på 1 simle og at det også foreligger et betydelig potensial for skade på flere tamrein. Departementet kan ikke se at det i denne situasjonen er andre løsninger enn felling som på en tilfredsstillende måte kan avverge ytterligere skade på tamrein. Departementet har derfor funnet at vilkåret i nml. § 18 andre ledd, om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A avsnitt 65. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A avsnitt 63 og nml. § 6.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige ynglinger. Det er beregnet at det var 8,1 ynglinger av brunbjørn i Norge i 2021. Det regionale bestandsmålet i forvaltningsregion 7 er ett årlig ungekull. I 2021 er det beregnet at det ikke var ungekull i regionen. Det ble registrert 1 hannbjørn i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestanden av brunbjørn ligger dermed under det nasjonale og det regionale bestandsmålet.

Departementet viser til at det er den felles skandinaviske bjørnebestanden som vurderes, jf. HR-2021-662-A avsnitt 59-61. Departementet vurderer at uttaket av 1 bjørn i region 7 ikke vil true overlevelsen til den felles skandinaviske bjørnebestanden, jf. nml. § 18 andre ledd.

Oppsummering og øvrige vurderinger

Departementet har funnet at vilkårene i nml. § 18 for å tillate felling av bjørn er oppfylt, og departementet kan dermed gi tillatelse til felling.

Som nevnt tilsier statusen for bjørnebestanden i region 7 en høy terskel for å tillate felling av bjørn i regionen. Bjørnen som har forårsaket skade på 1 simle er mest sannsynlig en hannbjørn. Felling av en hannbjørn vil i mindre grad enn felling av en bjørnebinne påvirke Stortingets målsetting om 1 årlig yngling av bjørn i Nordland. Samtidig vil en praksis med lav terskel for felling av hannbjørner redusere muligheten for å for å oppnå bestandsmålet.

I dette tilfellet er kalvingsperioden enten i gang eller nært forestående, og det er påvist 1 simle drept av bjørn. Etter departementets syn er potensialet for videre skader betydelig, og departementet kan ikke se at det foreligger andre tilfredsstillende måter å avverge skade på. Etter en helhetsvurdering har departementet derfor kommet til at det må gis tillatelse til skadefelling av 1 bjørn i regionen for å avverge ytterligere skader på tamrein.

Grane kommune har søkt om ekstraordinært uttak av bjørn. Av hensyn til tamreindriften ser også departementet at det er ønskelig at skadefellingen skjer så raskt og kontrollert som mulig. Departementet ber derfor Miljødirektoratet/SNO om å gjennomføre fellingsforsøket på 1 bjørn i region 7 i tråd med instruksen for det statlige fellingslaget ved uttak av vilt. Uttaket skal skje i samråd med tamreinnæringen. Miljødirektoratet v/SNO bør vurdere om de skal knytte til seg lokale jegere i gjennomføringen av oppdraget.

Departementet ber Miljødirektoratet om å fastsette fellingsområdet og fellingsperioden. Miljødirektoratet har myndighet til å forlenge den fellingsperioden direktoratet setter.

Det er som nevnt sannsynlig at den skadevoldende bjørn er en hannbjørn. Departementet understreker likevel at bjørnebinne(r) som opptre med unge(r) og hennes unger er unntatt fra skadefellingstillatelsen, og at de tiltak som er mulige for å skjerme bjørnebinner med unger og hennes unger fra felling skal være iverksatt.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet endrer Miljødirektoratets vedtak av 8. april 2022 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane og Hattfjelldal kommuner våren 2022, og ber Miljødirektoratet v/Statens naturoppsyn (SNO) om å gjennomføre skadefelling av 1 bjørn i området.

Status for bjørnebestanden i region 7 (Nordland) tilsier i utgangspunktet en høy terskel for å tillate felling av bjørn i regionen. Bjørnebestanden i regionen har hatt en sterk negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) registrert i 2014 til 1 hannbjørn registrert

i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Felling av 1 bjørn i Nordland denne våren kan innebære at det ikke lenger eksisterer bjørn i regionen.

I denne saken har departementet imidlertid lagt avgjørende vekt på at kalvingsperioden i Nordland enten er i gang eller er nært forestående og at det er påvist 1 simle tatt av bjørn i området. Etter departementets vurdering foreligger det et betydelig potensial for ytterligere skader på tamrein, og det er ikke andre tilfredsstillende måter å avverge ytterligere skade på enn å gi tillatelse til skadefelling.

Departementet understreker at bjørnebinne(r) som opptrer med unge(r) og hennes unger er unntatt fra skadefellingstillatelsen.

Klagen er dermed tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Maline Salicath Gordner
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet

Rovviltnemnda i region 7

Statsforvalteren i Nordland

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 02.05.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Beslutning om områdeavgrensning og varighet for tillatelse til skadefelling av bjørn i Nordland

Vi viser til Klima- og miljødepartementets avgjørelse av klage på vedtak om avslag på søknad om skadefelling av brunbjørn i rovviltregion 7, datert 1. mai 2022. Departementet ber der Miljødirektoratet om å fastsette fellingsområde og fellingsperiode for tillatelsen til felling av bjørn i Nordland.

Bakgrunn

Det ble 29. april funnet et kadaver av rein ved Torvmyra like nordøst for Trofors i Grane kommune. Reinen tilhører reindriftsutøver i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Kadaveret ble undersøkt av Statens Naturoppsyn 30. april, der konklusjonen er at brunbjørn har drept reinen. Store deler av reinen er oppspist og antatt skadedato er av Statens Naturoppsyn satt til 22. april, men tidfestingen er usikker.

Det er videre registrert sporaktivitet av brunbjørn i Grane kommune ved Laksforsåsen med antatt aktivitetsdato 5.-6. april, og ved Lien gård med antatt aktivitetsdato 9.-13. april. Videre er det registrert spor av bjørn i Hattfjelldal kommune i område Amirfjellet 24. april og i Vefsn kommune i område Storvatn 30. april.

Miljødirektoratets vurdering

Klima- og miljødepartementet har gitt tillatelse til felling av bjørn, etter at en rein er registrert drept av bjørn i Grane kommune. Tillatelse er gitt for å forhindre videre tap av tamrein til bjørn i området. Det er vår vurdering at de registreringene som er gjort av bjørn i søndre Nordland til nå i år, sannsynligvis er avsatt av mer enn en bjørn, men dette er usikkert.

Sporregistreringene og kadaverfunnet i Grane og Vefsn kommuner er gjort innenfor områdene til Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Vi har drøftet situasjonene med distriktsleder Torstein Appfjell. Hovedområdet for kalving i Jillen-Njaarke er i områdene nordøst for Trofors, øst for E6/Vefsna. Med Reinfjellet, Kløpfjellet og områdene videre nordøstover som viktige områder. En stor flokk med rein ble flyttet over Vefsna fra vestsiden, til kalvingsområdene øst for E6, nå i helga.

Hvorvidt det er samme bjørn det er registrert aktivitet av ved Storvatnet i Vefsn, som har gjort den registrerte skaden i Grane kommune er usikkert. Det er samlet DNA ved sporing i Grane kommune, men foreløpig ikke gjort DNA funn etter sporing av bjørn i Vefsn.

Vi vurderer at dersom den skadevoldende bjørnen fortsatt skulle oppholder seg i områdene øst for Vefsna, bør fellingsinnsats rettes mot dette området, ettersom det også er der det er størst risiko for videre tap av rein i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Vi finner å avgrense tillatelsen til de deler av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, som er øst for elva Vefsna.

Områdeavgrensning

Fra Mosjøen oppstrøms langs elva Vefsna til Hattfjelldal sentrum, derfra langs veg 73 til Røssvatnet, langs vestbredden av Røssvatnet og Tustervatnet til Tverrberget, derfra rettlinje til Almdalshola og videre nedstrøms langs Almdalselva, Herringelva, Fustvatnet og Fustaelva til Vefsnfjorden og derfra langs strandlinja tilbake til Mosjøen.

Tidsperiode

Fra og med 1. mai 2022 til og med 16. mai 2022.

Miljødirektoratet vil kunne foreta justeringer av områdeavgrensning og/eller tidsperiode for tillatelsen, dersom ny informasjon tilsier det.

Klagerett

Dette er en beslutning, og ikke et enkeltvedtak. Det er derfor ikke mulig å klage.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
fung. seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver

Kopi til:

GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8682	TROFORS
JILLEN-NJAARKE	c/o leder Torstein Appfjell	8684	TROFORS
REINBEITEDISTRIKT	Haustrisvegen 98		
VEFSN KOMMUNE	Postboks 560	8651	MOSJØEN
HATTFJELLDAL KOMMUNE	O.T. Olsens vei 3A	8692	HATTFJELLDAL
STATSFORVALTEREN I	Postboks 1405	8002	BODØ
NORDLAND			
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO

Landbruksdirektoratet
Mattilsynet
Statens naturoppsyn

Postboks 1450 Vika
Postboks 383
Postboks 5672 Sluppen

0116 OSLO
2381 Brumunddal
7485 TRONDHEIM

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 06.05.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/928

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av jerv vest i Rana kommune

Vi viser til e-post datert 26. april 2022 med søknad om å felle jervetispe med valper i vestre deler av Rana kommune fra Hestmann/Strandtind reinbeitedistrikt, og fra søknad om det samme fra Rana sau og geit på vegne av flere i epost datert 29. april 2022. Vi ber om at mottakerne av dette brevet gjør dette kjent for alle søkere.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknadene om å felle jervetispe med valper i vestre deler av Rana kommune.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære

uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2021: 8
  - Påviste valpekull i perioden 2019-2021: 11, 12 og 8
  - Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,7
  - Påviste valpekull hittil i sesongen: 4
- Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2021 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte i 2021 erstatninger for 55 sau og lam som tap til jerv i Rana kommune.

Statsforvalteren i Nordland utbetalte også erstatning for 167 tamrein i Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt som tap til rovvilt i reindriftsåret 2020/2021. 29,9 prosent av dette ble erstattet som tap til jerv.

Det er ikke påvist skade på sau eller rein i det aktuelle området i Rana kommune siden 1. januar 2021.

Miljødirektoratets vurderinger

SNO har fastslått at yngletispa har flyttet fra det stedet hvor yngling ble påvist til ukjent sted. Dårlige sporforhold og krevende terreng gjør at det er svært vanskelig å finne den nye hiplassen. Det er derfor ikke aktuelt å vurdere forsøk på uttak per nå.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
RANA KOMMUNE	Postboks 173	8601	MO I RANA
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

1 Grunnlag for felling av jerv 2021- 2022

Miljødirektoratet
Postboks 5672
Torgarden
7485 Trondheim

2022/928

Klage på avslag av hiuttak av jerv i Rana.

Rana Sau og Geit, Aldersundet Sau og Geit, Hestmannen og Strandtinden Reinbeitedistrikt, Bjørnådal og omegn beitelag, Kvanndalsrabben beitelag, Rølielv og Hauknes beitelag, Straumfjellet beitelag og Lurøybeitelag og klager med dette på at det ble gitt avslag på skadefelling av jerv vest i Rana Kommune.

I avslaget fra 6.mai 2022 begrunnes med at tispa har flyttet fra den kjente lokaliteten til ukjent sted. Avslaget begrunnes også med at det er ulendt terreng og at sporingsforholdene er dårlige. Dette er fra beitenæringa sin side ikke argument som vi kan godta. At terrenget er noe ulendt kan en være enig i, men det er godt farbart. Og om ferdighetene ikke strekker til er bruk av helikopter/droner et verktøy som SNO bør kunne benytte seg av. Sporforholdene i fjellet bør være gode da det har kommet nysnø hver dag den siste uka.

I søknaden skriver vi at næringa er bekymret for beitesesongen 2022, med bakgrunn i kjente lokaliteter og observasjoner av enkeltindivider, av jerv, kongeørn og gaupe. Med tapstallene fra 2021, virker det absolutt ikke konfliktførebyggende å skulle la beitenæringa støyten for at SNO ikke tar seg bryet å leite opp ynglingen på nytt. Byrdefordelingsprinsippet som står klart og sterkt i rovviltforliket av 2011 blir ikke hensyntatt i dette tilfellet.

Miljødirektoratet skriver selv at 29,9% av tapet til Hestmannen/Strandtinden reinbeitedistrikt i 2021 er tilskrevet jerv. Det er da bemerkelsesverdig at det da ikke skal forebygges med hiuttak for å ikke få gjentatt de store tapene som var i 2021.

Vi ber om at Miljødirektoratet tar klagen til følge, og at det gjøres hiuttak i området.

På vegne av:

Hestmannen og Strandtind Reinbeitedistrikt
Rana Sau og Geit
Aldersundet Sau og Geit
Lurøy beitelag
Straumfjellet beitelag
Rølielv og Hauknes beitelag
Kvanndalsrabben beitelag
Bjørnådal og Omegn beitelag

-Anne Kari Leiråmo Sneffjellå
Leder Rana Sau og Geit.

Kopi

STATSFORVALTERE N I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMEN TET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT ET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKT ORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
RANA KOMMUNE	Postboks 173	8601	MO I RANA
Rovviltnemnda i region	Moloveien 10	8002	BODØ

Fra: Torgar Eggen[torgar.eggen@grane.kommune.no]
Sendt: 20.05.2022 11:30:57
Til: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Kopi: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no];Skogstad,
Øyvind[fmnooys@statsforvalteren.no];Arnesen, Charlotte Holmstad[chhar@statsforvalteren.no];Børge
Steinmo Johnsen[Borge.Steinmo.Johnsen@grane.kommune.no];Anne Kristin
Solheim[anne.kristin.solheim@grane.kommune.no];Raymond Fagerli[fagerli91@msn.com];Ellen
Schjølberg[Ellen.Schjolberg@grane.kommune.no];Harald Lie[Harald.Lie@hattfjelldal.kommune.no];Wika,
Pål[paa-vik@online.no];Einar Bekkevold
[bekk.bm@online.no];fhpesoe@gmail.com[fhpesoe@gmail.com];ktrongmo[ktrongmo@online.no];voengel.
njaarke@gmail.com[voengel.njaarke@gmail.com];torstein.appfjell@gmail.com[torstein.appfjell@gmail.co
m];Byrkije[tor.enok@online.no];Hdal Post[hattfjelldal@hattfjelldal.kommune.no];Aud
Ringsø[aud.ringso@hattfjelldal.kommune.no];
Tittel: Søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022

Grane kommune søker om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022.

Bakgrunnen er omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Det vises til rovbasen for info om samlet tapsomfang.

Kommunen hadde tett og konstruktiv dialog med Statsforvalteren i Nordland under hele beitesesongen, og søknader om fellingstillatelse ble innvilget raskt, i følgende perioder:

- 24. juli – 3. august.
- 16. august – 25. august.
- 25. august – 6. september.
- 6. september – 13. september.

Det kommunale fellingslaget gjennomførte flere fellingsforsøk i området, og hadde nærkontakt med bjørnen, uten at det lyktes å felle den. Fellingslaget fant en del avføring etter bjørnen, og ifølge DNA-analysene er dette en hannbjørn. Se bilde av bjørnen nedenfor:

Bilde av bjørnen tatt i Svenningdal, mot slutten av fjorårets beitesesong.

Grane kommune har lang skadehistorikk i forhold til bjørn, og det kommunale fellingslaget felte bjørn på skadefelling i samme tapsområde i 2016.

Et slikt tapsomfang som flere sauebesetninger i Grane opplevde i 2021 betraktes som et brudd på Forvaltningsplanen for region 7 Nordland, samt på Mattilsynets mål vedr. tapsomfang/ dyrevelferd. I flere tilfeller måtte fellingspersonell / dyreeier avlive skadde sauer som hadde gått i flere døgn med avrevet jur / store skader.

Ifølge pkt 2.5.4 skal det åpnes for årlig lisensfelling av bjørn utenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i Nordland. Miljødirektoratet åpnet likevel ikke for lisensfelling i Nordland i 2021, noe som var uheldig for situasjonen i Grane. Bjørnen ble sist lokalisert 18. september, uten at fellingforsøk kunne gjennomføres.

Ihht pkt 2.2.2 skal vedtatt regionalt bestandsmål for bjørn oppnås innenfor forvaltningssonen for bjørn. Kommunene på Indre Sør-Helgeland inngår ikke i denne forvaltningssonen.

Kap 3: I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slike uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd.

Erfaringer fra tidligere våruttak i Grane tilsier en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av våruttak av bjørn. Det vises i tillegg til føringer i Hurdalsplattformen.

Det vises i tillegg til vedtak i Klima- og miljødepartementet om uttak av en bjørn i Grane og Hattfjelldal våren 2022.

Ca kl 22:00 i går kveld krysset en bjørn Tosenveien i Grane kommune her:

Sporene har i dag blitt dokumentert av SNO, og det er kalvende reinsimler på Fjellryggen ca. 2 km sør for veikryssingen.

Det bes om rask tilbakemelding på denne søknaden.

Torgar Eggen
Landbruks- og reindriftssjef

Grane kommune
Midt i blinken

Industrivegen 2, 8680 Trofors
Tlf. 75182276 / 95221496
Sentralbord: 75182200
post@grane.kommune.no

www.grane.kommune.no